

Nymburské novinky

NEZÁVISLÉ SOUSEDSKÉ ZPRÁVY

Vážení souseď,

letošní zima se s námi pomalu, ale jistě loučí. Byla spíše klasická polabská bez přivalů sněhu a možnosti bruslení na zamrzlých přírodních vodních plochách. O to víc se už všichni těšíme na nadcházející jaro, příjemné oteplení, delší den a možnost užít si víc volného času v přírodě.

Nymburk nabízí mnoho atraktivních výletů do přírody. Rozsáhlý park Na ostrově i přes velký zájem veřejnosti celoročně poskytuje mnoho klidu a soukromí. Na svých toulkách po okolí Nymburka často potkáte také rozmanité zástupce z říše rostlin a zvířat. O jedněch z nich - nutriích, se podrobněji rozepisujeme uvnitř tohoto čísla Novinek.

Kdo touží po změně, může se vydat na výlet za hranice města. Vlaky z nymburských nádraží jezdí pravidelně do mnoha směrů a zvou k výletům za krásou naší země. I železnice tedy bude tématem aktuálního čísla.

Jaro je také obdobím velkých úklidů. Již deset let se můžeme účastnit akce Uklidme Česko, která má za cíl zkrášlovat přírodu i veřejný prostor v celé naší zemi. Nymburk za poslední léta nejen díky této akci značně prokoukl. Ale i u nás najdeme místa neprávem opomíjená. Na lokalitu Lodice a Na Žábě se v rámci tohoto velkého a potřebného úklidu společně s dobrovolníky 2. dubna zaměří i redaktoři Nymburských novinek. Můžete se k nám přidat, nebo jen v čase probouzení přírody učinit krásnějším a čistším jakékoli místo okolo sebe. Předem Vám za to moc děkujeme!

Za celou redakci Nymburských novinek Vám všem přeji pohodové jaro 2022 a zajímavé čtení.

Petr Procházka, dispečer mezinárodní vlakové dopravy a krajský zastupitel

Vydařený masopust

zdroj: archiv NKC

Sluší se, abych poděkoval za jednu drobnou, ale pro kulturu a život ve městě důležitou věc, a to za aktivity a nadšení Ivety Friedelové a Evy Hnilicové. Znáám je řadu let. Iveta umí, a to i teď během své rodičovské dovolené, motivovat okolí k zapojení do veřejných akcí. S Evou Hnilicovou, mimo jiné organizátorkou nymburské Pecha Kucha Night a Restaurant Day, mě samotného umí vytrhnout z jarního pracovního zápalu, ba co víc, letos mě přemluvily, abych si po večerech vyrobil kostým na znovuoobnovený Nymburský masopust. Nebyl jsem ale zdaleka sám, koho přesvědčily trávit dny s lepidlem, jehlou a nití. Je vidět, že úspěch některých věcí stále stojí na komunitě, kterou kolem sebe zvládla vytvořit, dnes už emeritní ředitelka Nymburského kulturního centra.

První slunečné dny jsme tak i díky nim zažili v ulicích a na Kostelním náměstí něco nevidaného. Desítky masek, profesionálních i amatérských, pod kterými se skrývali členové Divadelního spolku Hálek, Folklorního souboru Šáteček, Skautu a dalších. Ale hlavně zájem domácích i přespolních návštěvníků v maskách a přihlížejících. V masopustním průvodu se objevila nevidaná spousta krásných výjevů. Chvilí mi připomínal spíše atmosféru tradičního posvícení než akce, která vznikla na „zelené louce“ před dvěma lety. Z povahy kulturního exhibicionisty jsem se do průvodu snažil přispět co nejvíce „nymbursky“ a co nejméně fádně, tedy splnil jsem přání Evy, abych šel za krematorium. Ne bezdůvodně. Letos slaví budova našeho krematoria 100 let od začátku ...*(pokračování str. 3)*

Pomoc Ukrajině

Zpráva ze štábu Petra Procházky

„Chceme se zaměřit na dlouhodobou pomoc lidem a obcím. Budeme vytvářet stránky, kde by mělo být neustále jednoduše zjistitelné, jaký je aktuální stav v celé problematice. Zároveň bychom sjednotili všechny poskytovatele služeb jednorázové i dlouhodobé; dobrovolníky; organizace zakládající a spravující sbírky. ...*(pokr. str. 2)*

Pomáhat má smysl

Kdysi dávno významná americká antropoložka Margaret Meadová prohlásila, že první známkou civilizace v dávné kultuře byla zhojená zlomenina stehenní kosti. Proč zrovna zlomenou a následně zhojenou kost lidského těla považovala za známku civilizace? V přírodě totiž platí, že kdo si zlomí nohu, zemře. Nemůže utéct před nebezpečím, nedostane se k vodě a potravě, stává se kořistí pro dravou zvěř. „Zlomená stehenní kost, která se zahojila, je důkazem toho, že si někdo udělal čas a zůstal s tím, kdo upadl, ránu mu zavázal, odnesl ho do bezpečí a staral se o něj během zotavování. Pomoc někomu jinému v těžkostech je to, čím začíná civilizace“, řekla Margaret Meadová.

Už pár týdnů jsme svědky válečného konfliktu na Ukrajině. Téměř okamžitě po jeho rozpoutání se zvedla obrovská vlna solidarity, vzniklo velké množství materiálních a finančních sbírek, dobrovolníci zajišťují transport materiální pomoci na Ukrajinu a převoz lidí prchajících před válkou na naše území. Sociálními sítěmi doslova létají nabídky ubytování a každá poptávka po konkrétní pomoci je okamžitě vyřešena. Zapojují se jednotlivci, rodiny i celé komunity. Ukazuje se, jak obrovskou sílu má občanská společnost. Také v Nymburce se do všech možných forem pomoci zapojilo velké množství našich přátel, kamarádů, spoluobčanů. Ráda bych na tomto místě z celého srdce poděkovala všem dobrovolníkům, neziskovým organizacím i jednotlivcům, kteří se rozhodli jakoukoli formou pomáhat.

V ČR se nyní nachází zhruba 270 tisíc uprchlíků z Ukrajiny, kteří u nás hledají bezpečí. Toto číslo rohodně není konečné a ještě poroste. Nikdo nedokáže předjímat, jak dlouho ozbrojený konflikt potrvá a jaké ztráty přinese. S jistotou už ale víme, že následky této humanitární katastrofy budou obrovské. Je potřeba si uvědomit, že naši pomoc a vyjádření podpory budou občané Ukrajiny potřebovat ještě dlouhou dobu. Je tedy důležité rozložit své síly a postupovat s ohledem na své psychické i fyzické zdraví. Protože účinně pomáhat může jen ten, kdo je sám v psychické a fyzické pohodě. Také forem pomoci je nepřeborné množství, pomáhat můžete z domova i v terénu, rukama i hlavou. Pokud chcete být užiteční a nevíte jak, zkuste se inspirovat na webu www.stojimezaukrajinou.cz nebo na stránkách města Nymburk, kde pod záložkou „POMOC UKRAJINĚ –

PŘEHLEDNĚ“ můžete prostřednictvím jednoduchého formuláře poptat či nabídnout pomoc. Informace jsou zde pravidelně aktualizovány.

Webové portály pro pomoc Ukrajině:

www.stojimezaukrajinou.cz
www.pomahejukrajine.cz

Peněžní pomoc:

Účet Velvyslanectví Ukrajiny v ČR:
 304452700/0300

Na účet Velvyslanectví Ukrajiny v ČR lze zasílat finanční prostředky, které budou následně použity pro nákup vojenského materiálu pro ukrajinskou armádu a dobrovolníky.

SOS Ukrajina – číslo účtu:
 0093209320/0300

Humanitární sbírka organizovaná Člověkem v tísní. Peníze budou sloužit pro pomoc obětem válečného konfliktu, lidem na útěku či pro ochranu ohrožených rodin či dětí. Přispět můžete pomocí formuláře na webových stránkách Člověk v tísní.

Charita pro Ukrajinu – číslo účtu:
 55660022/0800
 variabilní symbol 104

Dárcovské SMS na číslo 87 777:
 DMS CHARITASVET 30, DMS CHARITASVET 60 nebo DMS CHARITASVET 90

Sbírka organizovaná Charitou České republiky. Vybrané prostředky jsou určeny pro nákup základních potřeb, jako je pitná voda, potraviny nebo hygienické prostředky obyvatelům Ukrajiny.

Radka Plačková
 sociální pracovnice

...(pokračování ze str. 1)

Nyní oslovujeme postupně všechny obce z okresu, zda se budou do celé akce chtít nějak zapojit. (případně se o ní jen dozvědět a do budoucna mít možnost se zapojit) Město Nymburk má vytvořenou jakousi uživatelsky příjemnou a funkční databázi, ovšem spolupráci s námi prozatím odmítá. Podobný systém však plánujeme aplikovat na širší oblast dalších obcí a měst na Nymbursku. Lidé do databáze přispívají přes anonymní google dotazník a data pak padají do tabulky. Veškeré dotazy, poptávky a nabídky mohou lidé směřovat i na mail nymburskoproukrajinu@gmail.com. Několik dobrovolníků denně reaguje na všechny zprávy a snaží se zajistit potřebnou pomoc, poradit, nebo nasměřovat na správná místa. V této tabulce budeme evidovat vše - nabídku i poptávku; Kapacity dobrovolníků materiální i časové; Nábytek a vybavení do domácnosti; sbírky a jejich průběžnou inventuru. Založen je jednoduchý web www.nymburskoproukrajinu.cz. Zde se postupně objeví veškeré aktuální informace z příslušných ministerstev a Středočeského kraje. Dále potřebné instrukce a formuláře. Naleznete zde například kontakty na překladatele a další podstatná fakta. Mělo by zde být snadné vyhledat vše potřebné, případně položit dotaz (který někdo z nás poučených a povolaných odpoví). Celé to pochopitelně vyžaduje několik hodin denně práce a evidování. Zároveň hlídání různých vyhlášek a nařízení od státu a krajů. (s tím nám pomohou různé instituce, např. Domov Mladá a Středočeský kraj) Zároveň občasné obvolávání dobrovolníků a dalších zúčastněných. Myslím, že jsme takto zcela dobrovolnický schopni odvést velký kus práce a celé situaci alespoň trochu prospět. Zároveň jsem přesvědčen, že ve spojení s úřady různých obcí a krajem bude zajištěna lepší operativnost a přístup k některým informacím. Bohužel v tuto chvíli nemůžeme spoléhat na kooperaci se současným vedením nymburské radnice, ale i jim nabízíme v celé věci pomoc a spolupráci. Závěrem nutno říci, že celá situace se velmi turbulentně vyvíjí a válka v podstatě trvá sotva pár týdnů. Vše se za tu dobu již několikrát změnilo a další velké změny budou následovat. Naším cílem tedy kromě akutní pomoci bude ještě dlouhodobá systematická pomoc, podpora a poskytování informací“.

zdroj: archiv NKC

...(pokračování str. 1) realizace celého projektu. Architektonicky významná stavba, která se dočká kulatých oslav výročí dokončení za dva roky. Doufám, že si puristický zázrak od arch. Bedřicha Feuersteina ještě několikrát připomeneme a nenecháme si v budoucnu ujít příležitost, spojit výročí

s nějakou větší veřejnou akcí.

Moc rád bych myšlenku masopustu šířil dál. Prosím vás tedy, přidejte se opět příští rok a pojdte s námi do masek. Zejména pro děti je to krásná akce, kde mohou beztréstně pobíhat v ulicích, za zvuku hudby a cinkání skleniček jejich rodičů. Tedy zábava pro všechny.

Děkuji NKC, že letošní organizaci světilo opět Ivetě Friedelové. O to větší ostuda pro vedení města, že jsem nezaznamenal žádné poděkování z jejich strany. Musela to udělat až veřejnost, která si byla vědomá jejich aktivit v uplynulých měsících. Je hezké být natočen v propagačních videích a plnit Facebook města fotkami radních, ale bylo by dobré si občas uvědomit, že akce se dělají pro lidi a nejen pro zviditelňování toho či onoho. Tak za rok!

Jan Kára,
copywriter, poradce a občan města

Božena Němcová v Nymburce chovala ochočené slepice, psa i kanára

Nymburkem za téměř 750 let existence prošly tisíce pozoruhodných osobností. Místo nejpřednější zcela jistě patří úchvatné a duchaplné ženě – Boženě Němcové. V Nymburce nežila příliš dlouho, přesto zde zanechala výraznou stopu a vzpomínáme na ni dodnes. Připomeňme si tedy několik zajímavostí z téměř dvouletého pobytu slavné spisovatelky v našem městě. Božena Němcová přichází do Nymburka v červenci 1848 společně se svými čtyřmi dětmi: Hynkem (10 let), Karlem (8 let), Theodorou (7 let) a Jaroslavem (5 let). Manžel Josef tehdy byl vcelku so-

lidně zajištěný státní úředník při finanční kontrole, takže podnájem jim nabídl budoucí starosta města MUDr. Antonín Brzorád ve svém nově postaveném domě.

Jednalo se o jednopatrový dům na Boleslavské ulici, kde dnes najdete Dům barev. Němcovi obývali byt v přízemí, do kterého se vcházelo ze dvora po levé straně. V přízemí měli velké pokoj a čeledník. V čeledníku byla velká pec na 12 pecnů chleba. U domu byla navíc velká zahrada. Prostorný pokoj zahrnoval jednoduchou zelenou pohovku bez opěradel a polštářů a 4 židle stejné barvy (ještě část svatební výbavy Němcové), okrouhlý stůl o jedné noze s nalepenými obrázky krajín (svatební dar ženicha Josefa Němce nevěstě) a poličku na knihy. U okrouhlého stolu Němcová psávala dopisy. Byt zdobilo ještě piano a knihovna.

V zachovalé korespondenci a různě roztroušených vzpomínkách se dále můžeme dočíst, že na dvoře domu Němcovým pobíhaly dvě ochočené slepice. První byla černá, proto se jmenovala

Černoška, a druhá kulhala, tak dostala přiléhavé jméno Šmajda. Němcová chovala pro radost dětem ještě psa, který se jmenoval Ořech, a kanárka. Její dcera Dora vzpomínala, že slepičky i pes museli zůstat u Wottových v Nymburce, avšak pes prý brzy zahynul steskem. Kanárek s nimi odjel do Liberce, do Prahy roku 1851 už s nimi necestoval. V Praze si Němcovi pořídili nového psa a dali mu jméno „Vindišgréc“, v paměti rodiny však zůstal nejvíce zapsán další malý čerobílý psík „Vidák“. →

→ Zásadním úkolem pro Boženu Němcovou bylo zajistit vzdělání pro děti. V Nymburce se tehdy nacházela pouze jedna škola, která od roku 1820 sídlila v bývalém, tehdy již značně zpustlém dominikánském klášteře. Do východního křídla byly umístěny tři školní světnice a v poschodí se nalézaly byty pro dva učitele a kaplana. V části západní nadále byla vinopalna a byty chudiny. Dnešní kaple sv. Jana Nepomuckého byla tehdy přeměněna na skladiště obilí, sena a slámy. Dokonce se uvádí, že v kapli byly čas od času umístěny mrtvoly sebevrahů jako v umrlčí komoře. Jen pro představu, v roce 1860 chodilo do této školy v býva-

lém klášteře 593 žáků (!).

Božena Němcová si Nymburk příliš neoblíbila. Lze to vyvodit i z toho, že základní povědomí o jejím pobytu v našem městě je spojené s kritikou maloměstské společnosti v kratičké satirě Kávová společnost. Přesto ji k návštěvám lákal zejména Ostrov, dlouhé procházky kolem Labe končivaly v Drahelicích na Baště, někdy zavítala dokonce i do Chleb.

V Nymburce se velké popularitě dodnes těší její příhoda s koupáním v Labi. Za parných dnů se Božena Němcová společně s dcerou Dorou koupávala v Hrdle, tj. v místě kde Labe vtéká do Valů. V dopisech například čteme, že koupání si Němcová užívala s velkou rozkoší. Dora po letech vzpomínala, že jednou se matka odvážila příliš daleko, až do místa, kde byly víry, a málem se utopila, poněvadž neuměla plavat. Největší veřejné oblibě se těší vzpomínka Václava Jedličky, učitele a muzejníka: „Jednou se Božena Němcová opět vydala koupat, doprovod jí dělaly vážené měšťanky. Odstrojila se, upravila ke koupání a vešla do vody. I volá Němcová z vody: No tak dámy, pojdte, pojdte a nestyďte se!“ Odtud tedy vzešla pověst, že se koupala v Labi nahá!

Němcová se 8. února 1850 odstěhovala do Liberce. V Nymburce se rozloučila s celou řadou vlasteneckých přátel. Synové Hynek a Karel si hráli s hochy Kulichovými z Bašty a Janem Černým, Dora se zase kamarádila s Katynkou Dlab-

čovou a Zdeňkou Havelkovou (pozdější choť prezidenta České akademie Josefa Hlávky). Mnohé z těchto dětí vzpomínaly i po padesáti letech na jedinečné chvíle u Němců, kdy jim všem za teplých večerů na kládách paní Němcová před domem předčítala ze svých pohádek.

Na věčnou paměť najdeme od 13. července 1927 v místě pobytu Boženy Němcové její bustu navrženou oceňovaným sochařem Josefem Fojtíkem a vyrobenou devatenáctiletou studentkou sochařství Zdeňkou Schwarzerovou-Kriseovou. Bustu Boženy Němcové věnoval nymburský ženský čtenářský spolek Lada jako gesto smíření za stará příkoří.

Pavel Fojtík
historik a zastupitel

Ztracený spád nám nechybí

S příchodem jara začne zase přibývat lidí využívajících k cestám po městě, do práce či na nákupy jízdní kolo. Stav cyklodopravy ve městě sleduji vlastně od malička a v nedávné době jsem měl možnost se i aktivně podílet na jejím zlepšení.

ŽÁDNÝ ZTRACENÝ SPÁD, takto zněla tajenka z minulého vydání Nymburských Novinek. Jedná se o velice podstatnou a praktickou výhodu naší nové lávky pro pěší oproti té staré, zbourané. Tzv. ztra-

cený spád, čímž se označuje stav, kdy se nadbytečně střídá stoupání a klesání, byl u staré lávky poněkud krutou daní za progresivní, subtilní a svým charakterem výjimečnou a elegantní konstrukci z 1. poloviny 80. let.

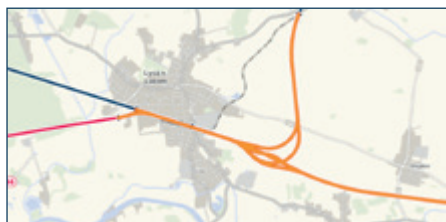
Když se v roce 2005 začalo mluvit o opravě dnes již bývalé lávky přes Labe, byla tématu dopravy mezi břehy Labe v Nymburce věnována celá jedna strana Nymburského deníku. Je zajímavé se do obsahu těchto článků po sedmácti letech znova začíst a porovnat je s následným vývojem a dnešní situací. Na ukázkou jsme si zde dovolili otisknout tehdejší příspěvek od mého otce. Podmínky pro cyklodopravu, o kterých tam pisatelé před 17 lety zevrubně polemizovali, se v našem rovinatém městě celkově spíše zhoršují. Děje se tak zejména zvyšováním intenzity motorové dopravy a obavami před nějakou funkční regulací počtu automobilů v ulicích města.

Můžeme být tedy vděční, že se pro cyklisty zlepšují podmínky alespoň při překonávání Labe. Přes plavební komoru již není nutné kola přenášet v ruce, novou lávku na kole již lze legálně přejíždět a plánovaná rekonstrukce mostu počítá s návratem nízkých chodníků a snad konečně i s aplikací tzv. piktokoridorů – nakreslených obrázců cyklistů při okraji komunikace, které slouží jako informace „pozor na cyklisty, patří sem!“.

Mnoho si lidé před lety slibovali od vzniku nového severního obchvatu města, který byl dokončen a zprovozněn v roce 2010. Městem od té doby neprojíždí ono nevidané množství kamionů, to je pravda, ale jak to bývá, uvolněná dopravní kapacita byla nahrazena dopravou jinou. O co méně aut městem jen projíždělo, tím více jich dnes přejíždí v rámci města. To zároveň dramaticky zvýšilo nároky na parkování, kde se uplatňuje stejný princip. U hlavního nádraží vzniklo před několika lety přes 200 nových parkovacích míst na manipulační ploše podél trati směrem na Prahu,

Nymburk na dráze pojmem - dráha v Nymburce chlebem

Toto v pravdě úderné heslo ještě před nedávnem zdobilo společenskou místnost zaměstnanců Českých drah. Kdo je jeho autorem, se mi vypátrat bohužel nepodařilo. Nicméně trefně odráželo stav, jaký v Nymburce po mnoho desetiletí skutečně panoval. Většina obyvatel našeho města byla s železnici hned v několika generacích životně úzce spojena. Ať to byli zaměstnanci Železničních oprav a strojřeben (ŽOS) nebo nesčetné počty strojvedoucích, vlakvedoucích, průvodčích, posunovačů, techniků, železničních dělníků a výpravčích. Měst, která jsou takto úzce se železnicí spojena, v naší republice mnoho není, a tak můžeme být na tuto naši minulost právem hrdí. Již v roce 1870 znamenala výstavba Severozápadní dráhy pro Nymburk start rozvoje a prosperity v tomto odvětví. V současné době se areál bývalé ŽOSky už na první pohled netěší pevnému zdraví. Nicméně i zde stále žije průmysl zaměřený na výrobu a opravy železničních vagónů s reálnou možností dalšího rozvoje.

Železnice je ovšem významnou součástí veřejné dopravní infrastruktury. Po kolejích je možné převážet obrovské množství zboží značného objemu i hmotnosti. O tom svědčí i množství nákladních vlaků, které každý den projíždí přes nymburské hlavní nádraží v mnoha směrech. Velmi důležitou funkci plní v současnosti nymburské seřadovací nádraží i pro mladoboleslavskou automobilku. Vlaky naložené hotovými vozy z této továrny po příjezdu od Boleslavi putují do celé Evropy.

Zásadní funkcí železnice je její role v osobní přepravě. Tisíce lidí denně cestují osobními vlaky za prací, další lidé využívají tuto dopravu při cestě na úřady, k lékaři, nebo za kulturou. A jistou porci romantiky při cestě vlakem za turistikou a zážitky nedovede nahradit zřejmě žádný jiný dopravní prostředek. Snad jen s výjimkou cest do přírody a za zážitky je nutné, aby cestování vlakem bylo účinnou a funkční konkurencí ostatním typům dopravy.

Požadavky společnosti v moderní době kladou důraz na zrychlování všeho. To se aktuálně zásadně projevuje v plynulosti vlakové dopravy na většině železničních tratí. Modernizace železnice bohužel nemá vždy snadné řešení, poněvadž neexistují dobře dostupné objízdné trasy. Cestující tak bohužel musí počítat s častými výlukami, které přinášejí nutnost přeseďat na autobus anebo počítat se zpožděním vlaku. V nejbližší budoucnosti je v okolí našeho města v plánu mnoho zásadních rekonstrukcí a staveb na železnici a s nimi bohužel spojený diskomfort pro cestující. Z těch zásadních bych rád vyjmenoval rekonstrukci hlavního nádraží v Nymburce včetně jeho kompletní modernizace, dále rekonstrukci a elektrifikaci trati Nymburk – Mladá Boleslav a zdvoukolejnění trati Nymburk – Poříčany (s napojením na vysokorychlostní koridor u Poříčan). Zásadním krokem bude i zrychlení trati a přidání třetí koleje v úseku Kolín – Lysá nad Labem. Stavba Všejan-ské a Bezděčinské spojky přinese rych-

lé spojení po dvoukolejně trati v úseku Lysá nad Labem – Mladá Boleslav. Pokud se vše bude dařit podle plánů, měly by vyjmenované stavby být uvedeny do provozu do roku 2030, vést k lepšímu komfortu cestujících a vyšší rychlosti tohoto typu veřejné dopravy.

Vstup nových dopravců na tratě, ještě donedávna provozované pouze státními ČD, mnohým cestujícím také znesnadňuje přehled a schopnost se orientovat. Řešení je snadné – celý Středočeský kraj včetně všech dopravců nejen vlakových, ale i autobusových je pokryt systémem Pražské integrované dopravy (PID). Je tedy možné na jednu jízdenku cestovat nejprve autobusem na nádraží, poté s libovolným vlakovým dopravcem do Prahy a pak ještě například pokračovat metrem a tramvají. K přehlednosti a vyhledávání všech jízdních řádů skvěle slouží například aplikace PID Lítačka.

Věřím, že již za několik málo let bude cestování po železnici znovu komfortní, pohodlné, rychlé, spolehlivé, moderní a smysluplné pro všechny občany a cestující.

Petr Procházka, dispečer mezinárodní vlakové dopravy a krajský zastupitel

**POZVÁNKY
NA AKCE**

Odemykání Mrliny '22

23. duben 2022 8:00 - 17:00

Labská stezka o.s. zve na tradiční odemykání Mrliny!

Start: 9:00 Bučický Mlýn – Rožďalovice

Cíl: Nymburk u Šafaříkova Mlýna

Délka trasy: 22 km

Obtížnost: ZWC

Objednání lodí: www.dronte.cz

Uspokojení akce je podmíněno dostatkem vody!

Uklid'me Česko!

sobota 2. dubna 2022 v 8:00

Připojme se k akci Uklid'me Česko! Uklid'me Lodici!

Registrace a bližší informace naleznete na
www.uklidmecesko.cz/event/30516

Sraz před kanceláří PIKNyK na adrese Nerudova 697/1. Bude připraveno drobné občerstvení a pytle + rukavice pro každého.

Zvou Vás Nymburští demokraté
a Petr Prochor Procházka

„Nymburské“ nutrie

V našem městě, stejně jako v desítkách dalších měst, se v poslední dekádě objevil velký zástupce řádu hlodavců. Nejedná se ani o bobra evropského ani o ondatru pižmovou, ale o NUTRII ŘÍČNÍ (*Myocastor coypus*). Jak na ně ale pohlížet? Jako na zajímavou atrakci pro místní i turisty? Je to další roznašeč chorob v době covidu? Brutální plenitel břehů? Možný mazlíček pro děti? Či kolorit středověkých hradeb? Nebo snad „bio popelnice“ na kuchyňské odpadky? Náš vztah k nutriím je skutečně rozporuplný.

Kde se vzala nutrie? Nutrie říční má svůj původní areál rozšířený v bažinatých oblastech Jižní Ameriky. Najdeme ji od Brazílie a Bolívie až po Argentinu a Chile. V těchto místech je ale dnes paradoxně málo početná, přitom je nutrie skutečně subtropické zvíře! O to překvapivější je vidět ji na českém ledu a sněhu. Zima je pro ni takřka jediným, ale zásadním omezením, které dokáže její populaci spolehlivě snížit. Proto nutrie prosperují především v období mírných zim, ve městech také díky teplejší vodě a příkrmování.

Díky své kvalitní kožešině byla nutrie uměle vysazována na mnoha místech světa, včetně Evropy. U nás se začala chovat hlavně na farmách. Ovšem první nutrie se k nám dostaly již v roce 1924. Vypuštěná zvířata pak dala vzniknout volně žijícím populacím, které byly navíc doplňovány uprchlými zvířaty z farem.

Ze života nutrií

Nutrie si budují v březích řek a vodních

nádrží rozsáhlé chodby, někdy dlouhé i přes 10 m a zbytečně se od nich nevzdalují (jedná se v podstatě o teritoriální zvířata). Jako většina ostatních hlodavců je i nutrie aktivní převážně v noci a za šera. Mimochodem moc se neví, že nutrie v noci zajímavě „zpívají“ a zvuk, který vydávají, připomíná vzdálené řezání motorové pily. Sám jsem byl svědkem jejich intimních koncertů na nedalekém rybníce. Mláďata se rodí vyvinutá, což u hlodavců není běžné, jsou osrstěná a vidí. Dospělost nastává už přibližně v půl roce jejich života.

Nutrie hloubením nor, vyhrabáváním potravy i okusováním vegetace silně ovlivňují břehové porosty a břehy toků vůbec. Kromě negativního vlivu na původní faunu a floru (ruší hnízdění ptáků, ničí vajíčka i hnízda, jsou konkurencí v potravě) má vliv i na neživou přírodu. Stačí se projít pod Katovnou a uvidíte díry po propadlých norách a uhnílych kořenech mrtvých stromů. Do toho se zde začíná citelně drolit břeh a hrozí eroze ve své nejčistší, ale také nejohroženější podobě. Dalším rizikem může být i přenos některých chorob

na místní zvířata či přímo na člověka, nemluvě např. o pokousání zrottlými jedinci. A že si nutrie na pravidelnou přítomnost člověka zvykají a přestávají být plachým zvířetem, je jasný fakt. V Nymburce to můžete vidět na vlastní oči. Sám mám při fotografování co dělat, když mi doslova vrážejí do objektivu.

Člověk a nutrie

Nutrie jsou chovány především pro svou kožešinu (výroba kabátů, čepic a dalších výrobků). Kromě přírodní barvy byly vyšlechtěny různé barevné variety, jako jsou bílá, černá, stříbrná, perlová a další. V Čechách vznikla dokonce národní plemena – Přeštická nutrie či Moravská stříbrná. Největší nárůst chovu nastal v polovině minulého století, kdy byly chovy dotovány státem. V českých podmínkách reálného socialismu probíhal chov především u soukromníků jako tzv. malochovy pro přivýdělek, ale vzniklo i mnoho oficiálních velkých chovných družstev (JZD). Produkce kožek byla několik set tisíc ročně. V této době také začalo být ve velkém využíváno i jejich maso, které je podobné králíčimu, je dietní (netučné), a proto bylo dodáváno především do nemocničních jídel. V dnešní době ztratila kožešina kvůli moderním trendům svou cenu, takže bylo mnoho chovů likvidováno. Díky tomuto hromadnému rušení však bylo mnoho nutrií, ať úmyslně či neúmyslně, vypuštěno do volné přírody. A nastal zásadní problém.

Nymburk a budoucnost

V našem městě je potkáte všude, kde je voda. Silná populace se nachází u přístavu pod Katovnou, další na soutoku s Valy a ve Valech vůbec. Běžně je uvidíte v parku Na Ostrově v původním labském korytu, ale také v „novém“ toku Labe ve městě. Jsou vidány v Lidušce i Mrlině.

Nymburk již několik let příkrm nutrií zakazuje (vedl totiž k neřízené podpoře jejich populace, nárůstu počtu potkanů, ubližování vodním ptákům a dalším rizikům). Bohužel stále dost lidí zákazy porušuje – asi jsou rádi, když vidí kromě kachen či lysek i nějaké jiné zvíře, což nutriím v tuto chvíli bohužel pomáhá. Nezapomínejme, že se však jedná o významný invazní druh a jeho vliv na břehy už jsme poznali právě pod Katovnou. Budoucnost je pro nutrii vlastně stále otevřená a jen čas a lidské chování ukáže, co se bude dít dál. A vlastně o tom rozhodnou hlavně obyčejní lidé a jejich běžné každodenní chování, tak jako skoro o všem.

Marek Velechovský
učitel na ZŠ Tyršova

Z minulého čísla jsme odměnili osm úspěšných luštitelů, každý dostal knížku s nymburskou tematikou. Největší zájem byl - hned čtyřikrát - o knihu Pavla Fojtíka a Jana Řehounka Nymburkem ve stopách Bohumila Hrabala. Dále si výherci vybrali knihy Antonína Robka z roku 1979 Kronika socialistické vesnice na Nymbursku, Václava Kořínka Jak bývalo

v Nymburce z roku 2012, O historii rodu Dlabáčů Dlabáčov od Evy Marie Zítkové z roku 2021 a nakonec o knihu Jiřího Černého, Jana Řehounka a Pavla Fojtíka Pamětní desky, památníky a nápisy v Nymburce z roku 2015. Vylosovaní výherci byli: Hana Čechová, Marie Vacková, Věra Najbrtová, Alena Pražáková, Bára a Jitka Šanderovy, Karel Petřík, Jan Hansl a Alena Dosedlová.

Na fotografii jsou zachyceni hned čtyři výherci při slavnostním předání cen na nymburském náměstí dne 10. prosince 2021. V dnešním čísle budeme opět soutěžit o hodnotné knihy věnované regionální historii i přírodě. První cena bude kniha: Vzpomínka na akademického malíře Hanuše Bohmana, jež vyšla péčí nymburského patriota a papírníka Karla Říhy v roce 2008.

Jak se jmenovala privátní železniční společnost, která přivedla na konci 60. let 19. století dráhu i do Nymburka?

POMŮCKA: CELEBRANT, DEKLAMACE, DIU, OČILKA, PART, TITR	CHEM. ZN. OLOVA	ORIENTÁLNÍ KONĚ	1. DÍL TAJENKY	STUPEŇ ZŘEDĚNÍ SÉRA		LADOVÝ INICIÁL	KNĚZ, KTERÝ SLOUŽÍ MŠI		KÓD GIBRALTARU	OBYČEJNÁ	ZKRATKA BYVALÉHO MÍSTNÍHO NÁRODNÍHO VÝBORU	HINDUIS-TICKÝ BŮH	VYCHÝLENÍ OD URČITÉHO SMĚRU	POSMĚŠEK	FRANCOUZSKÝ ZLATO
HERCOVA ROLE					NĚKDEJŠÍ SPZ OKRESU JIČÍN			ZNAČKA GIGAPONDU			HODNĚ				
VYNÁLEZCE SLEPČEKÉHO PISMA					POPĚVEK			EVROPAN			PODNOŽNÍK				
	PISEMNOSTI					PŘÍJEMNÝ SOUZVUK								SLIBIT	PŘÍKLONKA
	KONČETINA					PRŮJEMNÝ SOUZVUK									
DRES					SLONÍ ZUB			SPORTOVNÍ KLUB (ZKR.)			ČESKÝ SPISOVATEL				
					DRUHÁ MOCNINA			KÓD ÁZERBÁJDŽÁNU			LAZAR				
INDICKÉ ÚZEMÍ				TOPENIŠTĚ				ZÁKLADNÍ ČÁSTICE HMOTY				KONĚ (BÁSNICKY)			
				NÁZEV HLÁSKY L				OCELOVÝ BROUSEK				NĚMECKY TADY			
	NOSIČ ZÁZNAMU ZVUKU	2. DÍL TAJENKY Jméno režiséra KLOSE													ČASOVÉ ÚSEKY
UMĚLECKÝ PŘEDNES										PLANETKA			ZVRATNÉ ZÁJMENO		
										BRÝLE			ČÁST GARDE-ROBY		
POBÍDKA				DRNY				25 X 4				HÁV INIC. SKLADATELE ŠČEDRINA			
				VOZKOVO CITO-SLOVCE				ZÁMEŽÍ							
CHATOVACÍ ZKRATKA (JSEM)			PROLISOVANÉ OVOCE								3. DÍL TAJENKY EVROPSKÁ KOMISE (ZKR.)				
			OPAK PŘED												
NĚKDEJŠÍ DESÁTNÍK							KARETNÍ BARVA					ZVUK ÚDERŮ TVRDÝCH PŘEDMĚTŮ			
NEMOCNICNÍ ODDĚLENÍ				CHEM. ZN. TELLURU			VOJENSKÝ ÚTOK					JEDNODILNÝ KUS DÁMSKÉHO OBLEČENÍ			

Vyluštěné znění tajenky pošlete na adresu redakce či e-mail nbk.novinky@email.cz. Správné odpovědi budou slosovány a výherci obdrží za odměnu knihu s regionální tematikou.